

Nr 71.

Kungl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen angående räntefritt lån för svenska församlingens i London kyrkobyggnad; given Stockholms slott den 24 januari 1913.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå Riksdagen medgiva,

att, till gäldande av svenska församlingens i London skuld för sin nya kyrkobyggnad med tillhörande lokaler, församlingen genom sitt kyrkoråd må såsom räntefritt lån, att av tillgängliga medel förskjutas, bekomma ett belopp av intill 60,000 kronor mot borgen eller annan säkerhet, som av statskontoret godkännes, och med skyldighet för församlingen att återgälda beloppet inom tre månader, sedan efter försäljning av församlingens gamla kyrka i Princes Square full likvid därför erlagts, och i varje fall senast fem år efter lånets utbetalande.

De till ärendet hörande handlingarna skola tillhandahållas Riksdagens vederbörande utskott; och Kungl. Maj:t förbliver Riksdagen med all kungl. nåd och ynnest städse välbevågen.

GUSTAF.

Fridtjw Berg.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 24 januari 1913.

Närvarande:

Hans excellens herr statsministern STAAFF,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve EHRENSVÅRD,
Statsråden: PETERSSON,
SCHOTTE,
BERG,
BERGSTRÖM,
friherre ADELWÄRD,
PETRÉN,
STENSTRÖM,
LARSSON,
SANDSTRÖM.

Departementschefen, statsrådet Berg anförde:

Svenska församlingens i London kyrkobyggnad.

På framställning av Kungl. Maj:t beviljade 1908 års Riksdag ett anslag av 100,000 kronor såsom bidrag för att, i sammanhang med byggandet av ny kyrka för svenska församlingen i London, för den svenska kolonien därstädes uppföra församlingssal, skol- och lärum samt bibliotek. Enligt den utredning, som återfinnes i punkten 157 av det vid 1908 års statsverksproposition fogade utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för den 13 januari 1908, beräknades kostnaderna för ifrågasvarande byggnadsföretag sålunda:

Inköp av tomt	kronor	126,000: —
Byggnaderna	»	288,000: —
Inredning m. m.	»	36,000: —
	Summa kronor	450,000: —

För dessa kostnaders bestridande påräknades

Statsanslag	kronor	100,000: —
Köpeskilling för gamla kyrkans tomt	»	90,000: —
Bidrag från medlemmar i svenska kolonien m. fl.	»	96,000: —
I kyrkokassan disponibla medel	»	80,000: —
Andra bidrag	»	84,000: —
	Summa kronor	450,000: —

Genom nådigt cirkulär den 2 december 1910 förordnades, att en kollekt till förmån för ifrågavarande kyrkobyggnad finge för en gång i alla rikets kyrkor upptagas under år 1911. Denna kollekt inbragte 5,015 kronor 46 öre.

I en den 8 december 1911 dagtecknad ansökning har församlingens kyrkoråd erinrat, hurusom man beräknat, att försäljningen av den gamla kyrkan i Princes Square skulle inbringa 5,000 pund sterling, till stöd för vilken beräkning förelegat ett någon tid förut gjort köpeanbud å 4,500 pund. Kyrkorådet har vidare anfört:

Då frågan om försäljning blev aktuell, i och med att arbetet med den nya kyrkans byggande påbörjats, visade det sig emellertid, att avyttringen av den gamla kyrkan med tillhörande tomt mötte stora svårigheter. Endast ett anbud lyckades man nu erhålla, på vilket man kunde reflektera, gjort av Londons stadsfullmäktige och lydande på £ 3,500. Då kyrkorådet hade grundad anledning att tro, att denna summa skulle kunna höjas till £ 4,000, och dessutom den gamla kyrkan ännu behövdes för församlingens gudstjänster, ansåg man sig ej behöva hasta med försäljningen.

Situationen hade emellertid nu blivit den, att Londons stadsfullmäktige på grund av tillstötande svårigheter för närvarande suspenderat det gjorda anbudet att för £ 3,500 inköpa den svenska kyrkan med tomt. Det framhölls dock från auktoritativt håll såsom sannolikt, att köpet komme att verkställas, ehuru det kunde dröja en avsevärd tid.

För att kunna fullborda byggnadsarbetet hade församlingen måst upptaga ett lån, vars storlek efter slutredogörelserna syntes skola uppgå till just £ 3,500. Förräntandet av detta lån komme för församlingen, som blott till en ringa del utgjordes av i London bofasta förmögnare medlemmar, att bliva synnerligen betungande och komme att ytterligare försvåras därav, att någon uttaxering ej kunde ifrågakomma, utan man vore hänvisad till frivilliga bidrag.

Kyrkorådet vågade därför i underdånighet hemställa, huruvida Kungl. Maj:t ville av medel, som kunde för sådant ändamål disponeras, bevilja ett räntefritt statslån å

£ 3,500 att återbetalas efter fem år; dock med villkor att om kyrkan i Princes Square dessförinnan skulle försäljas, försäljningssumman inom tre månader från det full likvid erlagts skulle till statsverket inbetalas.

Kyrkorådet tilläte sig att som stöd för denna hemställan hänvisa till, huru skandinaviska sjömanshemmet i London, som i likhet med kyrko- och församlingsbyggnaden hade att i hög grad tillgodose i Sverige kyrkoskrivna och bosatta landsmäns intressen, den 8 oktober 1904 på liknande villkor erhållit ett statslån å £ 3,500.

För lånets återbetalande inom den angivna tiden vore kyrkorådet villigt att å församlingens vägnar ikläda sig lagligt ansvar. Slutligen tilläte sig kyrkorådet att anföra, hurusom de förhoppningar med avseende på den förestående byggnaden, som tidigare uttalats, i ingen mån visat sig överdrivna, utan av erfarenheten till fullo och på ett glädjande sätt bestyrkts.

Efter remiss har statskontoret den 13 januari 1912 avgivit utlåtande i ärendet och därvid förmålt, att medel till förevarande ändamål syntes icke kunna beredas från någon av de under statskontorets förvaltning ställda fonder, men att statskontoret, med erinran att vissa lån av någorlunda snarlik beskaffenhet med det, varom nu vore fråga, utginge från riksgäldskontoret och bokfördes under den s. k. allmänna byggnadslånefonden, ville ifrågasätta, huruvida icke det nu begärda lånet skulle, därest ansökningen ansåges böra vinna avseende, kunna anvisas i enahanda ordning.

Fullmäktige i riksgäldskontoret hava uti infortrat yttrande den 8 februari 1912 meddelat:

Riksgäldskontoret hade icke under sin förvaltning några medel, som kunde disponeras för utlåning till det nu ifrågasatta ändamålet. Såsom statskontoret påpekat, hade visserligen i enstaka fall lån av liknande beskaffenhet med det nu begärda av Riksdagen anvisats att utgå från riksgäldskontoret. Så hade senast skett med avseende å det år 1898 beviljade lånet å 16,000 kronor till Vadstena och St Pers församlingar för fullbordande av Vadstena klosterkyrkas restaurering. Såväl till detta som till andra dylika lån hade emellertid i varje fall medel av statskontoret tillhandahållits riksgäldskontoret från ett å riksstaten för ändamålet uppfört anslag. Ifrågavarande och åtskilliga andra från riksgäldskontoret utlämnade lån vore nu i räkenskaperna sammanförda till en fond, benämnd allmänna byggnadslånefonden. Denna fond hade emellertid ej någon disponibel behållning, emedan alla inbetalningar å hithörande lån redovisades till statskontoret och något anslag icke vore för fonden anvisat. I händelse det nu begärda lånet skulle utlämnas från riksgäldskontoret, borde därför ett lånebeloppet motsvarande anslag uppföras å riksstaten att av statskontoret för ändamålet tillhandahållas riksgäldskontoret.

På föranstaltande av ecklesiastikdepartementet har sedermera kyrkorådets uppmärksamhet blivit fäst därå, att det vore av vikt erhålla bevis, att församlingens fastighet vid Princes Square vore gravationsfri. Samtidigt härmed hava förnyade uppgifter infordrats dels om utsikterna för en försäljning av tomten, dels ock rörande församlingens ekonomi.

Med anledning härav har kyrkorådet meddelat:

Enligt vad som framginge av en utav svenska generalkonsulatets juridiska rådgivare till generalkonsulatet avläten skrift, kunde något officiellt bevis om att svenska församlingens egendom i Princes Square vore gravationsfri ej erhållas. Däremot kunde intyg utfärdas därom, att ingen av kyrkans »trustees» haft något att göra med försäljning eller inteckning av egendom, som läge i det distrikt, där den ifrågavarande egendomen vore belägen. Dylikt intyg torde alltså realiter hava samma värde som ett bevis om egendomens gravationsfrihet. Kyrkorådet vore, om så påfordrades, berett att anskaffa ett sådant certifikat. Skulle det ifrågavarande lånet beviljas, vore åtskilliga av kyrkorådets medlemmar villiga att ikläda sig personlig förbindelse för det samma. Då uttagande av inteckning i England dels medförde ganska avsevärda kostnader, dels ock i detta fall skulle möta svårlösta formella vanskligheter, hemställde kyrkorådet, huruvida icke för det ifrågasatta lånet en sådan personlig säkerhet skulle vara tillfyllest i analogi med vad förhållandet varit med det lån, som beviljats skandinaviska sjömanshemmet i London och som den 8 oktober 1904 för dess räkning uppburits.

Londons County Council hade för några år sedan ingivit anbud å 3,500 pund för församlingens egendom i Princes Square, eller samma belopp, vartill värdet angivits av sakkunniga värderingsmän, men hade sedan förklarat sig urståndsatt att nu förvärva egendomen till detta pris. Det vore svårt för kyrkorådet att uttala sig om, när egendomen kunde försälgas, då för närvarande inga spekulanter funnes. Det vore möjligt, att den kunde få stå ännu ett flertal år osåld.

Församlingens skuld i London County & Westminster Bank belöpte sig den 31 december 1912, till 1,600 pund, från vilken summa dock, om riktig inblick i den ekonomiska ställningen skulle erhållas, borde dragas en summa av 390 pund, utgörande det beräknade värdet av statsobligationer, som ännu läge osålda hos skandinaviska kreditaktiebolagets fondavdelning. Men av de 20,000 pund, som enligt det uppgjorda kontraktet utgjorde kostnaden för församlingens nya kyrkobyggnad, hade till den byggmästarfirma, som utfört arbetet, ännu blott utbetalats 18,000 pund. Ungefär 110 pund av det kontrakterade arkitektarvodet hade likaledes ännu ej betalats. Församlingens skuld utgjorde därför nu ungefär 3,300 pund.

I den årliga budgeten torde, så länge nuvarande fartygsavgifter utginge eller pastors lön bestredes av statsmedel, inkomster och utgifter numera ungefär balansera varandra. Kyrkorådet hyste den förhoppningen, att kyrkogärningens utgifter (inberäknat avlöning åt organist och vaktmästare) samt kostnaderna för byggnadens underhåll skulle kunna bestridas genom frivilliga bidrag från församlingsmedlemmar samt hyresinkomster från vissa lokaler i kyrkobyggnaden.

Kungl. Maj:ts minister i London har vitsordat kyrkorådets förestående uppgifter samt intygat, att församlingen vore i stort behov av ifrågavarande lån, vars beviljande han fördenskull på det varmaste förordat.

Av vad i ärendet förekommit framgår, att svenska församlingen i London genom oförskyllda omständigheter råkat i svårighet, därigenom att för omförmälda byggnadsföretag påräknad tillgång genom försäljning av den gamla kyrkan i Princes Square ännu icke kunnat beredas. Den ut-

Departementschefen.

väg, församlingens kyrkoråd nu föreslagit för avlägsnande av denna svårighet, synes mig så mycket hellre kunna anlitas, som staten förut i andra fall på liknande sätt trätt hjälpande emellan.

Kyrkorådet har begärt ett räntefritt lån å 3,500 pund, motsvarande i svenskt mynt omkring 63,000 kronor. Av kyrkorådets sist lämnade upplysningar framgår emellertid, att församlingens skuld numera utgör ungefär 3,300 pund, motsvarande i svenskt mynt omkring 59,400 kronor. Det vill därför synas, som om det ifrågasatta lånebeloppet skulle kunna något nedsättas, förslagsvis till 60,000 kronor.

Statskontoret har såsom nämnts ifrågasatt, att omhandlade lånet, därest det beviljades, skulle anvisas från riksgäldskontoret. Riksgäldsfullmäktige hava å sin sida uttalat, att, i händelse lånet skulle utlämnas från riksgäldskontoret, ett lånebeloppet motsvarande anslag borde uppföras i riksstaten att av statskontoret för ändamålet tillhandahållas riksgäldskontoret. Emellertid synes det mig enklare, att lånet förskjutes av tillgängliga medel och i sinom tid ersättes av den för församlingens fastighet vid Princes Square inflytande köpeskillingen. På liknande sätt förfors, när Riksdagen fattade beslut dels om försäljning av den till gardesregementena upplåtna mark och beredande av nya kasernetablissemang för dessa regementen, dels ock om uppförande av nya byggnader för veterinärinstitutet jämte därmed förenade markförvärv med mera.

Beträffande säkerhet för lånet må nämnas, hurusom det av kyrkorådet omförmälda räntefria statslånet åt skandinaviska sjömanshemmet i London enligt nådigt beslut den 24 april 1903 anvisades på villkor, bland andra, att såsom säkerhet för lånets behöriga återbetalning skulle, innan någon del därav finge utbekommas, av låntagaren avlämnas en till statskontoret eller order ställd skuldförbindelse, försedd med hypotek av första inteckningen i sjömanshemmets fastighet i London samt med solidarisk proprieborgen av två medlemmar av styrelsen för sjömanshemmet eller andra vederhäftiga personer. Med anledning av framställning utav sjömanshemmets föreståndare, som meddelat, att en skuldförbindelse, försedd med hypotek av första inteckning i sjömanshemmets fastighet, enligt engelskt bruk måste ställas till bestämd namngiven person eller dennes rättsinnehavare, vadan det, enligt engelska juristers bestämda uttalande, icke läte sig göra att ordagrant uppfylla nyssberörda villkor, medgavs genom nådigt beslut den 15 juli 1904 den ändring uti omförmälda villkor, att såsom säkerhet för lånets behöriga återbetalning finge antagas av vederhäftiga personer ingången borgen av den beskaffenhet, att densamma kunde godkännas av statskontoret. För min del anser jag, att ett räntefritt lån

även i det förevarande fallet bör kunna beviljas mot liknande, av statskontoret godkänd säkerhet.

Jag hemställer, att Eders Kungl. Maj:t behagade föreslå Riksdagen medgiva,

att, till gäldande av svenska församlingens i London skuld för sin nya kyrkobyggnad med tillhörande lokaler, församlingen genom sitt kyrkoråd må såsom räntefritt lån, att av tillgängliga medel förskjutas, bekomma ett belopp av intill 60,000 kronor mot borgen eller annan säkerhet, som av statskontoret godkännes, och med skyldighet för församlingen att återgälda beloppet inom tre månader, sedan efter försäljning av församlingens gamla kyrka i Princes Square full likvid därför erlagts, och i varje fall senast fem år efter lånets utbetalande.

☞ Till denna departementschefens av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen täcktes Hans Maj:t Konungen lämna bifall; och skulle proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, avlåtas till Riksdagen.

Ur protokollet:

Christer d'Albedyhll.
